

HISTORIA

Klasa piąta

NIEDOSTATECZNY (1)

Uczeń

- nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności, określonych w programie nauczania,
- wykazywał lekceważący stosunek do przedmiotu,
- nie wyrażał woli poprawy uzyskanych ocen,
- nie prowadził zeszytu, o nie odrabiał prac domowych.

DOPUSZCZAJĄCY (2)

Uczeń

- wskazuje kontynent, z którego pochodzi człowiek
- opisuje życie ludzi przed rewolucją neolityczną i po niej
- rozumie pojęcia wędrowny i osiadły tryb życia oraz potrafi je wyjaśnić
- wskazuje na mapie Mezopotamię, Egipt, Palestynę, Indie i Chiny
- wymienia trzy osiągnięcia mieszkańców Mezopotamii i Egiptu
- wie, kim był Hammurabi, i zna założenia jego kodeksu
- wymienia surowce, z których zaczęto wyrabiać narzędzia
- rozumie pojęcia faraon i hieroglify, politeizm, piramida, sarkofag, mumia, dekalog, judaizm
- wie, w kogo wierzyli Żydzi
- wymienia po 1 osiągnięciu cywilizacji powstałych w Azji
- wskazuje na mapie starożytną Grecję i Rzym
- rozumie pojęcia polis, demokracja, filozofia, republika, cesarstwo, akwedukt, łuk triumfalny, gladiator; chrześcijaństwo
- wymienia zajęcia Greków
- wie, gdzie była siedziba bogów greckich i potrafi wymienić przynajmniej jednego z nich
- wie, gdzie odbywały się igrzyska;
- wie, jak wyglądał teatr grecki
- potrafi wskazać budynek wzniesiony przez Greków
- wie, jak wyglądało pismo greckie
- wymienia, co najmniej trzy osiągnięcia Greków w różnych dziedzinach życia
- wie skąd się brali niewolnicy
- omawia religię Rzymian
- zna datę upadku Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie
- wie, gdzie i kiedy narodziło się chrześcijaństwo

- wie, kim byli Jezus Chrystus, Gajusz Juliusz Cezar, Oktawian August
- wskazuje na mapie; Bizancjum, Półwysep Arabski
- rozumie pojęcia cesarstwo wschodnie, schizma wschodnia, islam, Koran, muzułmanin, arabeska, krucjata, wyprawa krzyżowa
- wie, jak wygląda mozaika
- wie, kim byli Mahomet, Karol Wielki
- wie, w którym wieku powstał islam
- zna daty 800 r., 843 r.
- wymienia państwa, które powstały po traktacie w Verdun
- wie, kim byli wikingowie
- potrafi wymienić państwa słowiańskie i wie jak żyli Słowianie
- wie, kto mógł zostać rycerzem, przedstawia zadania rycerza
- opowiada, na czym polegał system lenny
- wie jak wyglądało życie na wsi średniowiecznej oraz w mieście
- dostrzega różnice między panem a poddanymi
- potrafi opisać wygląd średniowiecznego miasta
- wymienia style architektoniczne średniowiecza
- wie, co się działo na uniwersytecie
- wie, czym się zajmowali zakonnicy
- wie, czego dotyczył spór między papieżem a cesarzem
- wie, kim był Mieszko I, św. Wojciech, Bolesław Chrobry, Mieszko II, Bolesław Śmiały, Kazimierz Odnowiciel, Kazimierz Wielki, Jadwiga i Władysław Jagiełło, Władysław Warneńczyk, Kazimierz Jagiellończyk
- wie, kiedy Polska przyjęła chrzest
- wie, w którym roku Bolesław Chrobry został królem i kiedy był zjazd w Gnieźnie
- wie, jaka dynastia sprawowała rządy w średniowiecznej Polsce;
- wie, kto i kiedy podzielił Polskę na dzielnice;
- wymienia grupy społeczne w Polsce średniowiecznej;
- wie, jakie były zajęcia wojów
- zna pojęcia możnowładca, wojowie, duchowieństwo, Krzyżacy, Mongołowie, trójpolówka, kolonizacja, szlachta
- wie, co oznaczał podział Polski na dzielnice
- wie, kto i kiedy zjednoczył ziemie polskie
- rozumie powiedzenie „Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną.”
- wie, z kim Polska zawarła unie w XIV w.
- wie, jaki był rezultat bitwy pod Grunwaldem, wie, kto w niej walczył
- zna nazwę dynastii, która rządziła Polską od 1385 roku
- wie, kiedy Polska odzyskała Pomorze Gdańskie
- wie, z jakich izb składał się sejm i kto w nim zasiadał.

DOSTATECZNY (3)

Uczeń

- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz
- rozumie pojęcia neolit, paleolit, rewolucja neolityczna, politeizm, kodeks, monoteizm, Jahwe
- zna najważniejsze rzeki Mezopotamii, Egiptu
- wie, dlaczego wylewy Nilu miały wpływ na plony
- wie, czym zajmowali się faraon, pisarze, rzemieślnicy, kupcy, kapłani
- wymienia bogów egipskich
- podaje cechy judaizmu
- wymienia osiągnięcia pierwszych cywilizacji w Azji
- rozumie pojęcia Hellada, Hellenowie, akropol, agora, kolonia, romanizacja, barbarzyńcy, tolerancja religijna
- omawia demokrację jako sposób sprawowania rządów
- wymienia najważniejszych bogów greckich i opisuje ich wygląd
- wskazuje dyscypliny sportowe, które były uprawiane w czasie igrzysk
- wie, jak wyglądała praca i stroje aktorów
- opisuje powstanie teatru
- rozumie znaczenie pisma dla rozwoju nauki
- wymienia greckich filozofów
- wskazuje nauki, które rozwinęły się w Grecji
- zna zajęcia Greków
- wie, kiedy Rzym stał się republiką i na jakich zasadach funkcjonował
- wymienia rzymskie urzędy
- wie, jak byli ubrani urzędnicy rzymscy
- wie, kiedy upadła republika
- omawia położenie niewolników
- wymienia bogów rzymskich
- wskazuje osiągnięcia Rzymian w budownictwie
- potrafi wyjaśnić powiedzenie „Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu.”
- omawia założenia chrześcijaństwa oraz jego rozwój
- wie, jak wyglądało życie pierwszych chrześcijan
- wymienia działania cesarza Justyniana
- wskazuje osiągnięcia Bizancjum w dziedzinie kultury i architektury
- zna konsekwencje schizmy wschodniej
- wymienia założenia islamu
- wskazuje ziemie podbite przez Arabów
- wie, kiedy Frankowie przyjęli chrzest, wie, kim był Chlodwig
- opisuje władzę króla we wczesnym średniowieczu

- potrafi wskazać na mapie podboje wikingów i państwa, które powstały po traktacie w Verdun o wymienia języki, które wykształciły się w Europie
- omawia organizację państw słowiańskich
- rozumie pojęcia wasal, senior, lenno, ech, mistrz, czeladnik, konkordat wormacki
- opowiada o zamku i jego roli jako siedziby możnowładcy
- wie, na czym polegało osadnictwo
- wie, jakie grupy społeczne mieszkaly w średniowiecznych miastach;
- wymienia przykłady średniowiecznych zakonów żebrzących i rycerskich
- wie, gdzie powstał pierwszy zakon, zna jego założyciela;
- rozumie zasadę „Módl się i pracuj”
- wie, kim byli Henryk IV i Grzegorz VII
- opowiada o etapach sporu między papieżem a cesarzem
- wymienia założenia reformy kościoła zaproponowane przez klasztory benedyktyńskie
- wskazuje na mapie trasy wypraw krzyżowych i miejsca powstawania państw krzyżowców
- wymienia największe plemiona zamieszkujące ziemie polskie
- opowiada o tworzeniu państwa polskiego
- opowiada o przyjęciu chrztu
- wie, kto i kiedy brał udział w zjeździe gnieźnieńskim
- opowiada o misji biskupa Wojciecha
- wie, z kim Bolesław Chrobry toczył wojny i zna rezultat tych wojen
- wymienia problemy Polski w I połowie XI w.
- wymienia władców Polski – Władysława Hermana i Bolesława Krzywoustego
- wie, na czym polegał konflikt Bolesława i Zbigniewa
- zna sąsiadów Polski w okresie rozbitcia dzielnicowego
- wie, z kim walczyli Polacy w okresie rozbitcia dzielnicowego i zna efekty tych walk
- opowiada o procesie kolonizacji na prawie niemieckim
- wymienia zajęcia różnych stanów
- wie, kiedy Polska utraciła Pomorze Gdańskie
- wskazuje wydarzenie uznawane za zakończenie rozbitcia dzielnicowego
- wymienia działania Kazimierza Wielkiego w różnych dziedzinach
- wie, kiedy została utworzona Akademia Krakowska
- opowiada o zawarciu unii Polski z Węgrami i Litwą
- opowiada o chrzcie Litwy i tzw. wielkiej wojnie z Krzyżakami
- wie, dlaczego doszło do wojny z Krzyżakami w 1409 r.
- wie, jakie były efekty drugiego pokoju toruńskiego
- zna powody rozpadu unii polsko-węgierskiej
- rozumie pojęcia przywilej, sejm walny, konstytucja nihil novi, elekcja
- wie, na czym polegała monarchia stanowa.

DOBRY (4)

Uczeń

- spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz

- rozumie, dlaczego pierwsi ludzie prowadzili najpierw wędrowny, a później osiadły tryb życia
- wie, dlaczego pojawili się kupcy i rzemieślnicy
- omawia znaczenie wylewów rzek dla rozwoju rolnictwa
- omawia religię politeistyczną
- uzasadnia nazwę – Żyzny Półksiężyc
- wyjaśnia, dlaczego Egipt był nazywany darem Nilu
- rozumie pojęcie monarchia despotyczna;
- rozumie, dlaczego Egipcjanie mumifikowali zwłoki
- wskazuje na związek warunków geograficznych z zajęciami mieszkańców Palestyny
- wskazuje najważniejsze postacie z historii Izraela i wiąże je z wydarzeniami
- dostrzega i omawia wpływ warunków geograficznych na zajęcia i sposób życia starożytnych Greków
- wymienia urzędników ateńskich oraz ich kompetencje
- zna sposoby oddawania czci bogom
- rozumie znaczenie sportu w codziennym życiu Greków
- wie, w jaki sposób nagradzano zwycięzców na igrzyskach
- wie, jaki był wpływ warunków geograficznych na zajęcia Greków;
- rozumie znaczenie pisma dla funkcjonowania polis i rozwoju nauki
- rozróżnia porządki architektoniczne
- wie, czym zajmowali się filozofowie
- zna dokonania Homera
- wskazuje kompetencje urzędników rzymskich
- wskazuje przyczyny słabości Imperium Rzymskiego
- rozumie przyczyny prześladowań chrześcijan
- opowiada o edukacji rzymskiej
- wie, jaki był wpływ Rzymian na podbite prowincje
- wskazuje przyczyny rzymskich podbojów
- wskazuje różnice między cesarstwem wschodnim a zachodnim
- rozumie znaczenie Bizancjum dla zachowania dorobku starożytności
- wymienia filary islamu
- omawia politykę Arabów na podbitych terenach
- przedstawia zmiany wprowadzone przez Karola Wielkiego w zakresie kultury i sztuki
- wymienia przyczyny najazdów wikingów na Europę
- wie, w jaki sposób chrystianizowano plemiona słowiańskie
- rozumie pojęcie immunitet
- opowiada o ceremonii nadawania lenna
- wie, na czym polegała kultura rycerska
- wskazuje nowe sposoby uprawiania ziemi
- opowiada o procesie lokowania miasta i jego cechach
- rozumie, jakie znaczenie miały cechy
- wymienia najstarsze uniwersytety, rozumie rolę uniwersytetu
- rozumie określenie „pójść do Kanossy” i zna jego genezę
- wymienia przyczyny wypraw krzyżowych
- wie, kiedy była bitwa pod Cedynią

- rozumie znaczenie podbojów dla tworzenia państwa Mieszka ○ wskazuje przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego
- wskazuje działania mające na celu poprawę sytuacji Polski podejmowane przez kolejnych władców
- wie, dlaczego obrona Głogowa przeszła do legendy
- omawia działania Bolesława Krzywoustego
- wskazuje różnice występujące między poszczególnymi stanami
- wie, w jaki sposób układały się stosunki z sąsiadami Polski w okresie rozbitcia dzielnicowego
- opisuje proces budowania państwa krzyżackiego
- wskazuje przyczyny zjednoczenia ziem polskich
- rozumie znaczenie utraty Pomorza
- opowiada o próbach odzyskania utraconych ziem
- rozumie znaczenie powołania Akademii Krakowskiej
- mawia, w jaki sposób Kazimierz Wielki rozwiązał problemy z Czechami i Krzyżakami rozumie przyczyny zawarcia przez Polskę unii z Litwą
- wie, dlaczego doszło do wielkiej wojny z Krzyżakami
- zna postanowienia pierwszego pokoju toruńskiego
- opowiada o wojnie trzynastoletniej
- wie, w których państwach zasiadali na tronach władcy z dynastii Jagiellonów
- zna cele i efekty działania Związku Pruskiego
- wie, kiedy zebrał się pierwszy polski sejm
- opowiada o kształtowaniu się monarchii stanowej
- opowiada o powstawaniu przywilejów.

BARDZO DOBRY (5)

Uczeń

- spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz
- analizuje wpływ rewolucji neolitycznej na zmiany w życiu ludzi na różnych płaszczyznach
- wymienia okoliczności, które wpłynęły na powstanie państwa, omawia władzę faraona
- rozumie znaczenie pisma dla funkcjonowania państwa.

- ○
 - rozumie znaczenie wynalazków Egipcjan
 - opisuje wędrówki i niewolę Żydów
 - omawia znaczenie chińskich wynalazków
 - rozumie przyczyny powstawania polis;
 - rozumie przyczyny kolonizacji greckiej
 - omawia różnice w zadaniach kobiet i mężczyzn oraz obywateli i cudzoziemców
 - wie, kim był Homer;
 - wie, kim byli herosi
 - wie, czym różni się tragedia od komedii
 - wymienia twórców tragedii i komedii
 - rozumie wpływ warunków geograficznych na powstawanie polis;
 - wskazuje czynniki integrujące greckie polis
 - porównuje osiągnięcia Greków z osiągnięciami dotychczas poznanych cywilizacji ○
 - porównuje republikę rzymską z demokracją ateńską
 - wyjaśnia wpływ Greków na kulturę rzymską
 - uzasadnia, że państwo rzymskie było krajem wielu religii
 - wskazuje efekty podbojów rzymskich i upadku republiki
 - rozumie, dlaczego doszło do upadku republiki;
 - wskazuje przyczyny upadku Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie
 - podaje argumenty uzasadniające przydomek cesarza Justyniana;
 - wskazuje działania, które miały pomóc w odbudowaniu cesarstwa
 - rozumie, jakie znaczenie mieli Arabowie w przekazaniu potomnym dorobku starożytnych Greków
 - rozumie znaczenie przyjęcia chrztu przez Franków;
 - rozumie, dlaczego Karolowi nadano przydomek Wielki
 - rozumie znaczenie koronacji Ottona I na cesarza
 - wie, dlaczego Cyryla i Metodego nazywano apostołami Słowian;
 - rozumie i omawia różnice spowodowane przyjęciem chrztu ze wschodu i zachodu Europy
 - rozumie przyczyny i skutki powstania systemu lennego
 - rozumie znaczenie osadnictwa dla właściciela ziemi; ○ rozumie znaczenie pogody dla życia na wsi
 - rozumie, dlaczego właściciele ziemi dążyli do lokowania miast;
 - opisuje samorząd miasta w średniowieczu
 - rozumie wpływ duchowieństwa i chrześcijaństwa na życie w średniowiecznej Europie ○ rozumie przyczyny sporu między papieżem a cesarstwem;
 - wskazuje skutki wypraw krzyżowych
 - wskazuje przyczyny i skutki przyjęcia chrześcijaństwa przez Mieszka
 - rozumie znaczenie powołania pierwszego arcybiskupstwa na ziemiach polskich
 - rozumie przyczyny problemów wewnętrznych państwa polskiego za czasów Mieszka
- II
- ○

wymienia skutki testamentu Bolesława Krzywoustego; rozumie znaczenie konfliktu między Bolesławem a Zbigniewem wskazuje skutki stosunków Polski z sąsiadami; omawia przyczyny zaproszenia Krzyżaków do Polski

- wskazuje, w jaki sposób kształtował się samorząd na wsi, a jak w mieście ○ wskazuje rolę Kościoła w zjednoczeniu ziem polskich
- omawia znaczenie pokoju z Krzyżakami i Czechami dla Polski ○ rozumie znaczenie przywileju koszyckiego
- rozumie znaczenie odzyskania Gdańska dla Polski
- rozumie okoliczności nadawania przywilejów, wskazuje ich konsekwencje;
- wymienia treść przywilejów nadanych szlachcie

CELUJĄCY (6)

Uczeń

- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz
- może uczestniczyć w konkursach historycznych, aby uzyskać dodatkową ocenę częściową;
- wykazuje swoje zainteresowanie historią uczestnicząc w projektach;
- analizuje wpływ warunków geograficznych na życie ludzi i zmiany w nim zachodzące ○ analizuje znaczenie wynalezienia pisma dla funkcjonowania państwa;
- wskazuje konsekwencje wynalezienia koła
- porównuje Egipt z Mezopotamią pod względem wpływu warunków geograficznych
- porównuje wynalazki poznanych cywilizacji
- porównuje cechy judaizmu i chrześcijaństwa, dostrzega korzenie chrześcijaństwa w judaizmie
- wskazuje wynalazki, które zostały przeniesione z Azji do Europy
- potrafi dostrzec różnice między cywilizacjami w różnych dziedzinach życia
- rozumie przyczyny wpływów greckich w basenie Morza Śródziemnego
- porównuje współczesną demokrację z demokracją ateńską
- potrafi wskazać znaczenie religii jako czynnika jednoczącego Greków
- uzasadnia, dlaczego igrzyska i teatr były czynnikami integrującymi Greków
- dostrzega, czym różni się demokracja ateńska od demokracji współczesnej
- dostrzega integrujący charakter sztuki i nauki greckiej
- rozumie przyczyny walk plebejuszy z patrycjuszami
- omawia różnice między republiką a cesarstwem
- dostrzega wpływ osiągnięć Rzymian na współczesny świat
- analizuje przyczyny rozwoju chrześcijaństwa
- omawia współczesne konsekwencje schizmy wschodniej
- rozumie znaczenie handlu i wojen arabskich dla rozprzestrzeniania się osiągnięć innych kultur
- rozumie, dlaczego upadek Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie zmienił Europę
- rozumie znaczenie zmian, które zaszły dzięki reformom Karola Wielkiego
- dostrzega współczesne skutki przyjmowania chrztu przez Słowian z Rzymu lub Bizancjum

- dostrzega, że czas średniowiecza to czas budowania Europy;
- omawia rolę króla w systemie lennym;

- rozumie wpływ nowych metod uprawiania ziemi i nowych narzędzi na życie mieszkańców wsi
- przedstawia podobieństwa i różnice między miastem współczesnym a średniowiecznym
- porównuje rolę zakonów w średniowieczu i we współczesności
- rozumie znaczenie konkordatu w Wormacji dla stosunków między Kościołem a państwami średniowiecznej Europy
- rozumie przyczyny zakończenia krucjat
- analizuje zmiany spowodowane przez chrzest w kontekście międzynarodowego położenia Polski
- rozumie, jak koronacja Bolesława Chrobrego wpłynęła na sytuację Polski w Europie
 - wskazuje skutki koronacji Bolesława Śmiałego i zamordowania biskupa Stanisława
 - rozumie, jakie znaczenie miały powinności poszczególnych grup społecznych dla funkcjonowania państwa
- wskazuje skutki rozbitcia dzielnicowego na różnych płaszczyznach
- rozumie, w jaki sposób ukształtowały się poszczególne grupy społeczne w Polsce
- rozumie znaczenie zjednoczenia ziem polskich dla zmiany położenia międzynarodowego Polski
- analizuje zmiany zachodzące w państwie polskim pod wpływem unii
- omawia przyczyny wzrostu potęgi Jagiellonów
- omawia funkcjonowanie monarchii stanowej, dostrzega różnice między monarchią stanową a patrymonialną